

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félve Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft., postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft. 24 kr., hatszor küldve 9 ft. 12 kr. p. p. A hirdetések minden napra hasábozott apróbetűs sorraért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a kettős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Vasárnap

766.

Február 20. 1848.

Előfizethetnél Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utcai Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvan-utczai Horváth-házban 583. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kinevezések. Előleptések. Országgyűlés. Folytatása a febr. 18-ai főrendi országos ülésben folyt. tanácskozásonak a honosítási tárgyában. XXXIV. országos ülés a mlgos főrről febr. 19. (Tárgy: magyar honosítás és külföldiekről szóló rr. törv. javaslat). — Folytatása a febr. 18-ai kerületi ülés vitaközlésének a sz. k. városok rendezése tárgyában (qualificatio). — Előleges közlés a febr. 19. kerületi üléséről. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ö. sz. kir. ap. Főlsége Kunszt József apátot és esztergami főkapitány lélki dolgokban főhelyettesét „püspök” czímmel díszesíteni: Lengyel Miklós nagykalósi plébánost az egri érseki megyében szabólesi főesperessé; továbbá Mihályovics Józsefet és Pihlppovics Adám gorjani plébánost tisztb. kanonokká, az első a csanádi, az utóbbit pedig a diakovári székeskáptalanhoz kinevezni legkegy. méltóztatott.

A nmu magy. kir. udv. kinevezte a Léárdon megüresült kir. harminczadai állomásra Schopf Ignác nádkuti k. harminczadost alkalmazta, továbbá Lauger Adolf pesti harminczadkezelő-ségi gyakornokot és Winkel József broczkai harminczadai főfelügyelőt a pesti harminczadhoz inokokká léptette elő; nem különben a Magyarfalván megüresült harminczad ellenőri állomásra Tóth János sopronyi k. harminczadhatározati inokot; végre az iglói k. sóhivatalnál megüresült mázsamesteri állomásra Koston János ottani mázsátolt érdemesíté.

Országgyűlés.

A febr. 18-ai XXXIII. főrendi ülés folytatása.

Gr. Széchenyi A.: Egyenesen azon kérdésre szorítok, mely gróf Teleki Domokos által felhozott, hogy a honosítási jognak gyakorlatilag kizárólag az országgyűlésre kell-e ruházni, vagy az országgyűlésen kívül azzal a törvényhatóságokkal a kormányzások felügyelete mellett, vagy a kormányzások magokat is megbízni? A kérdésnek második része, hogy t. i. szükségesnek találják-e a m. főrr. az egyes §§-ba becsúszni: erre nézve már kijelenté, hogy ennek eldöntése az általános megállapodás-utárra való. A honosítási törvény megalkotása iránti általános kívánást igen természetesen tartja, s úgy hiszi, hogy senki sincs, ki hazánk körülményeit figyelemmel tekintve, s megfontolva azon kifejlődési stádiumokat, melyekhez keresztülmenni kell, mind nemzetiség, mind status-oeconomiai tekintetből ne kívánja azt, hogy törvényes intézkedések által biztosítsunk azon veszélyek ellen, melyek nemzetiségünket és status-oeconomiai viszonyainkat az idegenek beáradásai által fenyegetik. Mindazáltal, bármennyire kívánatosnak tartja ezen törvénynek megállapítását, azt hiszi, hogy e tekintetben kimerítő és valódi biztosítókat nyújtó törvényt alkotni tetemes nehézségekkel jár, és hazánk egyik főtekinthetőségének szavaival élve, az ily törvény, ha csak az drákói nem lesz, nem leend egyéb deszká-biztosítéknál. Miután tehát a deszkabiztosíték is jobb a semminél, örömet nyújt kezét a honosítási törvény megállapításához. Hogy az indigenatus egyedül az országgyűlésnek tartassék fen, némileg annak következménye, hogy az indigenatusnak eszméje a honosítás eszméjével egybeesik, ugyanazonosított, míg az indigenatus eszméje, úgy mint az Magyarországon gyakorlatot, ellentétben áll a honosításnak azon eszméjével, melyet a t. rr. most megemlítenek. Az indigenatus eszméje, mely arra volt építve, hogy Magyarországon népek — populusnak — mindig csak a nemesség tekintetű, magában foglalja minden létező jogoknak teljes élvezetét, nemcsak azon magánjogok élvezetét, melyekkel hazánk lakosai általában felruházva vannak, hanem azokkal is, melyekkel a nemesség bír a föltétlen birtoklás és a törvényhozásban közvetlen vagy közvetett befolyással. Hogy ily jogokat csak a törvényhozás oszthat jövedőre is, az kétségen kívül, és nincs is senki, ki e tekintetben törvényhozási jogáról lemondani, vagy azt megszorítani ohajtana. De ezen jogokon kívül vannak más polgári jogok, melyekre nézve eddig a legnagyobb szabálytalanság uralkodott, hogy t. i. semmi határozott intézkedés nélkül egyes városok, törvényhatóságok és földesurak, a beköltözötteket, mintegy befogadták, honosították. Ha ezen szabálytalan állapotból épen az ellenkezére térünk át, ha még most minden egyes városok vagy földesurak mintegy honosítási befolyást gyakorolhatnak, s jelenleg elhatározzák, hogy a honosítás minden neme csak az országgyűlés által adathassék meg: akkor eltérnek azon középútól, melyen a törvényhozásnak járnia kell, mely szerint a politikai és honosítási jogoknak teljes élvezetét senki más mint a törv. hozás ne nyújthassa, de oly jogokat, melyek nem minden politikai jogokat foglalnak magokban, melyek a birtokszerezéstől és hivatalképességtől eltérnek, a t. rr. izenében foglalt feltételek mellett a törv. hatóságok a kormányzásokkal együttműködve oszthassanak. Ezen eljárás nemcsak hazánkban lenne megállapítandó, hanem többé kevesebb minden országban jelenleg is létezik. Ha azon intézkedéseket, melyek a mindennapi életben előkerülnek, a törv. hozásnak fentartani nem kívánjuk, és a törv. hozási kört olyanokra terjeszteni nem akarjuk, melyek nem annyira magasabb feladatokhoz, mint a közigazgatás mindennapi hatásköréhez tartoznak, jelenleg általános elvet megállapítani lehet, hogy a teljes honosítást a törv. hozás föltétlenül gyakorolja, de a honosítás kisebb neveit törvény által megszabandó és szigorúan megtartandó feltételek mellett, egyes törv. hatóságok és kormányzások is — mint indítványoztatott — megszabhatják. A törv. hozásnak azon feltételeket szóló gr. elibe nem szabná, melyeket a t. rr. említenek; mert

ha a törv. hozás magát azon feltételekhez kívánja szabni, annak kimondása nélkül is a honosítás alkalmazásánál fel fogja azokat tartani; ha pedig elmellőzni akarja, miután egyik törvényhozás a másiknak kezét meg nem köti, és attól, mit egyik törvényhozás határozott, a másik ismét visszaléphet, — ily intézkedésnek szükségét nem látja. (Tetszés a baloldalon.)

B. Majthényi Antal, lipői főispán: Miután a birtok- és hivatalképesség törvény által meg van állapítva: azt tartja, hogy a honosítási törvény alkotását a törvényhozásnak többé elhalasztani nem lehet; annál inkább pedig, mivel most ezen tárgyra nézve egészen zavarban vagyunk; mert sem azt nem tudjuk, hogy a honosításra nézve mi csoda feltételek kívánhatnak, sem azt, hogy a honosítás jog ki által gyakorolthassék, a mi egészen önkényes eljárásokra ad alkalmat. — Szólok — a koronaőr ő exéja előadásá szerint — az indigenatus előbbi törvényes minőségében fenhagyatni akarja; törvényeink szellemében az indigenatus nem volt más, mint oly idegeneknek megjutalmazása, kik leginkább a harez mezején honunk irányában érdemeket szereztek, ezt tehát törvényes állásában tovább is fentartatni kívánja. A 2ik kérdésre, jelesül a törvényhozáson kívüli honosításra nézve, szólok a koronaőr indítványát ha jól fogta fel, abban látja állni, hogy az ezt nem tulajdonítja a megyéknek, hanem a qualificatio teljesítésének, melyeket annál fogva oly szigorúan megsabatni kíván, hogy mind az, ki ezeket teljesíti, többé senki önkényétől ne függjön, s azért e tárgyban a megyéket nem látja másnak, mint oly testületeknek, melyek manifestálják, hogy ezen kellek teljesítve vannak. Azon indítványra nézve, hogy a hatóságok általi honosítás iránti felügyelést az országgyűlés gyakorolja, kérdi szólok: vajjon lesz-e joga az országgyűlésnek valakit a meghatározott feltételek alól dispensálni? ha nem, akkor az országgyűlés nem tehetne egyebet, mint regisztrálni a törvényes kellek teljesítését, mit szólok egy ily eminens testület teendői közé nem kíván sorozni, melynek tiszta a kelleket szigorúan megszabni, nem pedig regisztrálni. Ha pedig az országgyűlés a dispensálási joggal ruháztatnék fel: akkor szólok véleménye szerint csak zavar idézhetné elő. Lehet, hogy ezekre menne a folyamadók száma, s kérdi: hogy fognak az országgyűlési jelen viszonyaink mellett ezen esetben munkálkodni, s nem fognának-e más sok üdvös tárgyak ez által háttérbe szorítottatni? — Pártolja ezeknél fogva a koronaőr ő exéja indítványát.

B. sz. H. Horvátország köv.: Koronaőr ő exéja indítványát pártolja, s meg van győződve, hogy a honosítás kellekeinek elfogadása által, abban a kapcsolt részekre a magyar nyelv tudása nem érteik; minthogy a m. főrr. a mai hiteltelt válaszokban a magyar nyelv és nemzetiség tárgyában kijelenté azt, hogy e tekintetben Horvátországra elnyomólag hatni nem kívánunk. Egyébkint e részbeni nézeteinek bővebb előterjesztését magának annak idejére fentartja. (Több hang: elfogadjuk a koronaőr indítványát.)

B. J. sz. J. J. R. Rövid kíván lenni, s az első pontra nézve főszóval tekinti a törvény előtti egyenlőséget a külföldiek irányában is. Biztosító kelleket kíván, s nem akar a honosításnál a pusztá kegyelet ösvényén indulni, mert annak következménye jót nem szülhetne, s a honosítandó személy körül kellemetlen vitákat idézne elő. Gr. Teleki Domokos szerint a birtok és hivatalképesség megadása valamint a felügyelési jogot is az orsz. gyűlésnek fentartani kívánja.

O. sz. k. y. Antal, kassai püspök: Osztván koronaőr ő exéja véleményét, a törv. javaslat részletes taglalásába becsúszni nem kíván. Az indigenatus az incolatustól elkülöníti, s az indigenatus megadása jogát az orsz. gyűlésnek és ő felségének az eddigi gyakorlat szerint fentartja. Az incolatusra nézve feltétlenül tuzi ki a bevett vallások egyikét és erkölcsös magaviseletet. A vallást illetően nem akarja, hogy honosítási törvény orve alatt e hon mindennemű vallások gyűlhelyivé alakuljon, mert ezt nemcsak a fenálló törvények tiltják, de ezt magának a polg. álladalmnak érdeke is ellenzi, annál inkább mert a vallás a status jöletének sarkalapja, nem lehet tehát a polg. álladalm a vallás iránt közönös annál kevésbé, mennyivel bizonyosabb, hogy a status jöletét semmi inkább úgy nem veszélyeztetni, mint a vallástalanság stb. Az erkölcsösséget is kívánja feltételül azért, mert e hon gonosztevő s erkölcsstelen emberek menedékhelye nem lehet. Az incolatus jogot egyedül a törv. hatóságokra ruházni nem kívánja; mindenekelőtt szükséges ez esetben a felsőbb helybenhagyás, s nem is járul azok nézeteihez, kik a birtok- és hivatalképesség megadását az orsz. gyűlés engedélyétől feltételezik; mert sokkal több a teendője az orsz. gyűlésnek, mintsem hogy ilyennel is elfoglaltassék, főleg miután az e tárgyban legújabb törvények jötekönsége a nememesekre is kiterjesztetett sat.

O. sz. g. v. Imre, zengi és modrusi püspök: A mennyire kivethetők, koronaőr ő exéja indítványára szavaz.

Gr. Pálffy J.: Nézetét gr. Teleki D. egészben kitéjté, s ezuttal csak némely észrevételeinek előadására szorítok. Hogy a honosítás az eddigi gyakorlat szerint tartassék fen, ahhoz nem járulhat, mert ez emins joglevén, az eddigi gyakorlat a ezélnak meg nem felelt, és több oly jeles férfiak is honosítottak, kik azt meg nem érdemelték (nevetés), minel fogva honosítási új feltételeknek és szabálynak felállítását igényeltek.

Gr. Zichy Henrik, mosonyi főispán: Koronaőr ő exéja

indítványához járul (felkiáltások: mindnyájan). Az eddigi honosítási gyakorlat ellen felhozottakra megjegyzi, hogy ha a törvényhozáson bir erélyt kifejtetni a kegyeleti honosításnál, a megszorító szabályok felállításánál sem járna el más-kép, mit róla föltenni nem lehet. — Arra nézve, hogy a birtok- és hivatalképességet csak az országgyűlés adhassa, azt hozza fel, mikint e gyakorlat igen messzire vezetne. Ha e kijelentés csak a nemesi birtokszerezésre s némely hivatalok elnyerésére szorítokznék, észrevétele nem volna, de súlyos szabálynak tartaná a gyáros- és iparosra nézve azt, hogy míg a törvényhozáson őt meg nem honosítja, vesztegelni volna kénytelen. Az ilyeknek, kik incolatus nyertek, szakmájához szükséges birtokot pro nuno et tunc biztosíték mellett megadni hajlandó volna, de hivatalt mindenféle jötmények megengedni nem kíván.

Gr. Cziráky János: Midőn a nemzetiség érdekében a honosításnál nagy óvatossággal kíván eljárni, azuttal kijelenti, hogy a honosításnak egyáltalában nem barátja. Az indigenatus megadását csak azokra kívánja kiterjesztetni, kik a hazára nézve jeles és kitünő érdemekkel bírnak, s így bizonyos kelleket ohajt (helyeslés.) Az incolatusra nézve három kategóriát állít fel, s a beköltözöket gazdagokra, gyáros és iparosokra s proletariuskra osztja fel. Ez utóbbiakat tökéletesen kizárna, annyival inkább, mert bár hazánk még tulnépesítve nincs, az alföldi pusztább vidékeket nem az ily beköltözöttekkel, hanem inkább hazánk északi bércezes s tulnépesedett vidékek lakosival szeretné benépesíteni. A gazdag beköltözökre nézve kemény feltételeket szükség szabni, kik vagy dynasták, vagy töképezesek. Ezek mind nagyon vágyakoznak hazánkba bejönni s itt jözséget szerezni, mert külföldön a kamatláb alacsony lévén, itt a földből nagyobb jövedelmet remélnék. De épen ezért az alkotmány, és e hon felvirágzása iránt hajlammal nem bírva, hazánkat csak speculatio tárgyául tekintik, (tetszés) s gondolják, hogy ubi bene ibi patria; csak addig viselhetnek honunk iránt hajlammal, míg nagy és biztos kamatokat remélnék, különben nagyjából külföldön laknak. E szerint ezekre nézve kemény feltételek szabását ohajtván, gr. T. D. sal kezét fog, a hivatalképesség megadási jogát a megyékre ruházni nem kívánja, mert bár a kellek meghatározása az országé, de a kellek alkalmazása is fötekintet érdemel, mellyel a megyéket felruházni nem ohajtja. A gyárosok és iparüzök beköltözésére nézve, kik a paragon levő hazai ipart, földművelést és kereskedést emelnék, s a haza hasznos polgáiraivá válnának, a feltételeket már megkönnyíté, s itt koronaőr ő exéja véleményben van. Kivánna azonban, hogy miután az ily egyének a megyék által is honosítottatnának, s azok bizonyos községbe letelepedni ohajtanak, a község illetőleg a földesur előbb kihallgattassék (több oldalról helyeslés.)

T. h. y. Ferencz temesi főispán: Az országgyűlés általi honosításra nézve úgy vélekedik, hogy bármely feltételeket kötné ahoz a törvényhozáson, azt a jövő országgyűlés megváltoztathatná. Így p. o. ennek előtte az indigenatus a törvényhozáson részvétellel járt; a közelebbi országgyűlések által azonban némely honosítottaktól a törvényhozáson részvételt megtagadtattott, a mult országgyűlése által pedig senki nem honosított. Véleménye azért oda járul, hogy az országgyűlés általi honosítás feltételekkel ne korlátozassék; ellenben a megyék általi honosításnál a feltételeket szükségeseknek tartja, s e részben a koronaőr ő exéja nézeteiben osztozik.

Gr. Károlyi Lajos: Az indigenatus jogát az országgyűlésnél hasonlóul feltétel nélkül kívánja fentartani; s e tekintetben, valamint a felügyelés eszméjére nézve is a koronaőr véleményéhez, a kérdés másik részére nézve pedig gróf Cziráky János nézeteihez járul, ki a bevándorlókat oly jelesül osztályozta.

G. Teleki László: Abban megegyezik, miszerint általános elvek állitassanak fel, s ezek után a rendek megkéresenek, hogy a szerkezetet ezekhez módosítsák. De azt hiszi, hogy az általános elvek felállításakor át kell menni az egész szerkezeten, mert különben a rendek azt gondolhatnák, hogy a mélt. főrendek az általános elvek felállítását ügye alatt el akarják ezen törvényjavaslat tárgyalását kerülni. A koronaőr ő exéja megjegyze a törvényjavaslatnak csak 150 részét illeti, s szólok nézete szerint az a rendek véleményével nem is ellenkezik, mivel azok nem mondják azt, hogy az indigenatus fentartani nem akarják. Szólok is fentartani kívánja az orsz. gyűlésnek obeli jogát nemcsak, hanem azt szélesíteni is akarja úgy t. i., hogy az 1. polgárosíthasson, 2. nemesíthessen és 3. a törvényhozáson tagjává nevezhessen. — Gr. Teleki Domokost némelyek úgy értették, mintha a megyéknek nem akarná megadni a honosítási jogot. Szólok véleménye szerint annak indítványát a koronaőrétől csak abban különbözik, hogy ez a felügyelést a helytartótanácsra, gr. Teleki Domokos pedig az országgyűlésre akarja bízni. Megvallja, miszerint ő az országgyűlésben több garantit lát, hogy felügyelése alatt a kategóriák inkább meg fognak tartatni. Azonban ha ezen véleményben kisebbségben maradna, ahoz is hozzájárul, hogy a helytartótanács megegyezni nem tudnának, kívánja, hogy a felsőbb revisio és ítélet az országgyűlést illesse. Az országgyűlés általi honosításra visszatérőleg azt mondja: miszerint erre nézve a kategóriák felállítását nem megszorítás, hanem inkább az a megszorítás, ha kategóriák nincsenek felállítva; mert ekkor az országgyűlés kénytelen az érdemek fe-

lett vitába bocsátkozni, 's holmi biographiai analysisekbe ereszkedni; ellenben a categoriák megszabása által a vita a személyektől a categoriákra vitének által. Ismétli azért röviden, hogy az országgyűlésnél az indigenatus jogát meghatározni kívánja, de szigorú categoriák felállításával. Egyebekben gr. Teleki Domokost pártolja; ha pedig kisebbségben maradna, a koronaőr ő exija véleményéhez járul oly módosítással, hogy a megye és helytartótanács meg nem egyeztetése esetében, különösen a fekvő birtok szerzetésére nézve, a felsőbb revisio az országgyűlést illesse —

Gr. Almásy Móricz: Az indigenatus jogát koronaőr ő exija véleményével egyezőleg korlátlanul kívánja a törvényhozásnál fenntartani, mi ha megtörténik; már csupán ez által sok nehézségekből ki fogunk vergődni a javasolt törvényre nézve. Az incolatus megadására nézve hasonlóan osztózik az indítványozó nézeteiben. Az országgyűlés által gyakorlandó felügyelést nem helyeselteti, mivel a törvényhozás nem lehet egyszerűségi végrehajtó. Practicus szempontból sem javasolhatni ezt; mert például, ha a királyi városokban a gyárosok 's mesteremberek bevétele az országgyűlés helybenhagyásától függesztetnek fel — ha szinte évenként tartatnának is országgyűlések — azoknak állása felette ingataggyá válnék, 's ez által az ipar előmozdítása bizonyosan nem eszközöltetnék. Kívánja ezeknél fogva, hogy általános elvek határozatán meg, a törvény részletes tárgyalására a mélt. főrendek ne bocsátkozzanak, hanem szólítsák fel a t. rendeket, hogy törvényjavaslatuk részleteit ezen elvekhez alkalmazkassák.

Gr. Dessewffy E.: Részéről is azt kívánja visszazenni a t. rr. nek, hogy azon általános nézetekhez képest, melyeket b. Vay M. ő exija kifejtett, a honosításról törvényjavaslatot módosítva sziveskedjenek előterjeszteni. Arra nézve, hogy a t. rr. javaslata 's az eddigi gyakorlat közt az indigenatusra nézve nagy különbség nem léteznék, megjegyzi, miszerint ezt egész általánosságban mondani nem lehet, mert mindjárt a törvényjavaslat 4. §-a, hol a honosításra elengedhetlen feltételek határozatnak, az eddigi honosítás természetét megváltoztatja, 's így lényeges különbség van a kettő közt. Midőn némelyek az országgyűlés által gyakorlott indigenatus korlátozni kívánják, figyelembe kell venni azt, hogy ha az eddigi gyakorlat mellett az országgyűlésben elég biztosított nem találnak, a jó választást azon törvényvel sem igen érendik el, mely ugyanazon országgyűlés által hozatik; egyébiránt hogy olykor az országgyűlés nem épen nagy szerzetésével gyakorolta az indigenatus megadásának jogát, az igaz lehet, de az ilyen példákra más ellenpéldákkal lehet felelni. — Gr. Teleki L. az országgyűlésnek akarja in ultima analysi a határozási jogot tulajdonítani, ha a megye és a helytartótanács honosítandóra nézve meg nem egyeztetnek. Ezt szóló nem tartja kivihetőnek, 's a törvény végrehajtását a végrehajtó hatalom köréhez tartozónak véli. Hogy ez feladásaik megfelelően, oly törvények kellenek, melyeknek sanctiojok van. Igy p. o. az 1844: 4. t. azt mondja, hogy csak benszülött és itteni lakos — nem nemes szerzetet birtokot, és mégis de facto a külföldiek is szerzetnek, miből az a tanúság: hogy, sanctio nélküli törvénynek nincs sikere. A megyék általi honosítás is sanctio nélküli maradna, ha a t. rr. javaslata fogadtatnék el, és ugyanezen előbbi hibába fogna esni megint a törvényhozás, mert az, hogy a megyék a honosítottak névjegyzékének mását felküldenek, nem elegendő sanctio, hanem adni kell a végrehajtó hatalomnak módot, hogy sikeresen felügyelhesen. Figyelmet szükség fordítani arra is, hogy Magyarországon a kenyérkeresetnek sokfelé ágazó és terjedelmes még a mezeje, 's a milly arányban növekszik a kereseti mód, 's nyílik az ország még jobb közlekedések által a külföldnek, azon arányban nő a bevándorlás, 's a nemnemesek jogai mindinkább kiterjesztetvén, előadászatnak az országgyűlés körélmekkel, melyek honosításért és az azzal járó jogokért folyamodnának. A honosítás eképen gyakorlatilag igen megnehezítettnek, sőt ezen eljárás a végrehajtó hatalom alkotmányos fogalmával sem egyeztethető össze. A felügyelési jogra vonatkozólag azt említi meg, hogy az országgyűlésnek most is jogában van ügyelni arra: vajjon a törvények végrehajtása jól történik-e vagy sem? Különben az országgyűlésnek a végrehajtó hatalom alkotmányoszeri funkciójába vágó jogot tetteg gyakorolhatja, és ha nem, joga van felszólalni — 's ez a milly kivihetetlen, ép úgy nem is tanácsos. Kívánja tehát, hogy — mint b. V. M. indítványához szól — az indigenatus adása az eddigi gyakorlat szerint történjék. E tekintetben a categoriák felállítását által sem fog elmollóztatni az, mitől némelyek a mostani mód mellett tartanak, t. i. hogy a folyamodók biographiája legyen a tanácskozás tárgya, mert figyelem fogna így is fordítani arra, vajjon a honosítandó a törvényes kelleknek eléggé megfelel-e? És midőn ez tétetik kérdésbe, akkor ezen biographiák analysise csak ugyan előfordulna. — Az incolatusra nézve, indítványtevő koronaőr ő exija szinte bőven kifejté szülő nézeteit, 's ezelszerien kívánja a bevándorlást szabályoztatni, sőt az indítvány a t. rr. nek több garantáit kíván, és így természetes, hogy a sz. gróf inkább az indítványt fogadja el. Végül tehát kéri a m. főrrket, hogy b. V. M. indítványához járulni sziveskedjenek. (Felkiáltások elfogadjuk! — egykét hang: Teleki D. indítványát fogadjuk el. Mások: szavazzunk!)

Gr. Széchenyi A.: E tárgyban másodsor szólalván fel, némely hallottakra tesz észrevételt. Megérintett, hogy ha az indigenatusi jog az országgyűlésnek fenntartatik is, az szigorú feltételekhez köttessék azért, hogy érdemtelnek indigenatákká ne választassanak, 's hogy a discussio nem egyéniségek vagy azoknak érdemei felett, hanem csak azon feltételek körül forogjon, melyek a felvételre általánosan meghatározzák. A tapasztalás mutatja, hogy illy megszorító törvény az eddigi törvényhozás irányában a kívánt sikert meg nem szülte, mert illy törvények ellenében is, melyekkel a lengyelek 's olaszok a honosításból kizárattak, mind Lasky, mind

később Moezenego is a honosítottak sorába befogadtattak. — Bizonyosága ez tehát annak, hogy a törvényhozás ezen feltételek alól magát mindannyiszor dispensálja, valahányszor neki tetszik. Midőn ezen tárgy a mult országgyűlésen előkerült, szóló volt az, ki a kk. és rr. irinetét pártolván, azon kívánságát jelenté ki, hogy jövendőre nézve az indigenatus megadására bizonyos feltételek szabassanak; de a dolgot mélyebben megfontolván, azon meggyőződést nyerte, hogy illy feltételek a legtöbb esetekben illusorissokká szoktak lenni, mert a leglényesebb feltétel mindig az lenne, hogy azon egyén, ki az indigenat sorába emeltetik, érdemes legyen. Ha pedig ez kimondatik, akkor a személyek feletti vitatkozást elkerülni nem lehet, ha csak az nem mondatik ki, hogy illy esetben a vitatkozás elmellőzésével csak egyszerű szavazásról legyen szó. De példára hivatkozva, mit mondanának a m. főrr., hogy ha azon feltételektől, melyeket a kk. és rr. megállapítottak, a törvényhozás magát nem dispensálná? ez a törvényhozás fogalmával ellenkeznék, 's akkor azok, kik leginkább megérdemelték volna az indigenatus, mint péld. a sabaudiai hg., a felállítani javasolt feltételek mellett, örök időkre ki lettek volna zárva az indigenatusból, míg péld. más, ki azon feltételeknek eleget tett, de érdemet nem szerzett, azon feltételek teljesítése után befogadandó lenne. — Gr. Cziráky János azon észrevételt tette, hogy ő a külföldről beszivárgók közt három categoriákat lát, t. i. gazdagokat, közép-gazdagokat 's proletáriusokat, 's kijelentett kívánságában szóló is osztózik. De ismét komolyabb megfontolás után meggyőződött, hogy ezen törvényhozás feladásának megoldása a legnehezebbek közé tartozik, 's pedig nemcsak azért, mert a gazdagok és közép-gazdagok közt különbséget megállapítani tetemes nehézségekkel jár, de főleg azért, mert ha szigorú feltételek lesznek, olyanokhoz lennének kénytelenek folyamodni, mint a millyent a kk. és rr. említenek, t. i. az adózás szigorú neméhez, 's ekkor ezen intézkedés ellenkezésbe jő a céllal, melyet elérni o hajtunk. 'stb. A tulnépesedés veszélye is megemlítetett, 's ha gyarmatosítani kell, azt ne külföldi elemekkel tegyük, hanem hazánk tulnépesített vidéki lakosaival. Szóló azt tartja, hogy ezen intézkedés későbbi s hoz tartozik, 's azért véleménye részletes előadását annak idejére fenntartja. De nemzetiség szempontjából arra emlékezteti a m. főrrket, hogy épen a gyarmatosított külföldiek sokkal könnyebben simulnak nemzetiségünkhöz, és ellene kevesebb gyűlöletet mutatnak, mint a hazánkban lakó egyéb népfajok. A külföldi elhagyja hazáját 's nemzetiségét, 's kötelességek éri magát azon hon nemzetiségéhez simulni, melynek lakosává lett, de azon beföldi, jelesen a sláv, ki az alsó vidékekre telepítették, nemzetiségéhez ragaszkodik. Nehéz tovább a földesurat kényseríteni arra, hogy csupa szánakozásból oly emberekkel gyarmatosítsa jószágát, kik től sem ípar, sem közigazgatási tekintetben oly mértékben előhaladást nem várhat, mint szorgalmatos, ügyes külföldi emberektől. Az e részbeni intézkedésnél nagy ovatosság igényeltetik, a gyarmatosítás kérdését egyesek önkényére, 's nemzetiség iránti idegenkedésre vagy rokonszenvre építeni nem lehet; de ha megállapítatnak a szükséges feltételek, 's ha az egyeseknek önkénye korlátozva van, akkor szóló ő mltásja részéről illy általános elveket kimondani nem merne, melyeket theoretice nem helyeseltet, 's melyeket épen a nemzetiség érdekében a tapasztalás eddig teljesen megezőfolt. A kérdésnek nehézsége abban áll, hogy az indigenatus kérdése az incolatus kérdésével összeavartatott. Koronaőr ő exija indítványában pedig ezen két eszme egymástól elválasztatik, 's így ahoz járul, megjegyezvén különben is, hogy minden olyan módosítást örömmel fogad el, mely ezen két eszmet még határozottabban fogna egymástól megkülönböztetni. Az országgyűlésnek felügyelési jogára nézve, melyet gr. Teleki László említett 's melyre gr. Dessewffy Emil azt mondá, hogy ezen intézkedés a törvényhozás hivatásával 's az alkotmányos fogalmakkal össze nem fér, — ezen állítás némelyek által nem helyeseltetett. Igaz, hogy e tekintetben a külföld példájára lehet hivatkozni; az angol parlament sok tekintetben végrehajtó adminisztratív testület; de Angliában az utolsó időben történtek után általános lett a meggyőződés, hogy a közigazgatás ügyek tárgyalása a parlamentaris testület tagjai nagy száma és szövetvényes szerkezete miatt nem alkalmas, és így, habár a külföld példája némileg bebizonyításul felhozhatik, még sem elégséges annak bebizonyítására, hogy illy intézkedéseket hazánkban meghonosítsunk. A törvényhozás felügyelési joga 's felszólalása biztosítva van, és nyomatéka mindig azon szellemi erőfől függ, melyet a törvényhozás magának kivi; nem szükséges tehát a részletes jogok megadásával erősíteni, erősídjék általános szellemi súlya, felszólalási hatályossága, 's ekkor részletes intézkedés nélkül is a közigazgatás irányában meg leendő fellépéseinek kellő súlya; e nélkül pedig illy adminisztratív feladások a törvényhozó testre leendő átruházása növelheti teendői számát, de nem öregbitendi valódi hatalmát.

Ezek után gr. Cziráky János és gr. Teleki Domokos véleményök ellen felhozott némely ellenvetésekre felelén, gr. Cziráky János véleményét pártolól Siskovics József verőzei főispán és gr. Zichy Otto szólaltak fel; gróf Teleki Domokos indítványához pedig gróf Batthyány Kázmér szavazott; ellenben a koronaőr ő exija indítványához Úrményi József tolnai főispán és b. Majthényi László bővebb nyilatkozatukon felül, rövid szavazással Lonovics József esanádi püspök, Andrassy György sárosi, Marics David veszprémi főispánok járulván, nagyobb rész a szavazást sürgeté.

Nádor ő es. kir. főhercegsége, a többséget báró Vay Miklós koronaőr indítványát mellett kimondja: 's a további tárgyalást a holnap napra elhalasztja.

XXXIV. országos ülés egyedül a mélt. főrr. n. é, febr. 19. reggel 10 órakor. (Elnök: Nádor ő es. kir.

főhercegsége; tárgy: a magyar honosítás és külföldiekről szóló rri t.javaslat.)

Nádor ő es. k. főhercegsége: Némely tagjai a főrendi táblának, u. m. Lonovics József esanádi, Sztankovits János győri püspökök és gr. Eszterházy Kázmér orsz. választmányokba kinevezetvén, azokbani részvételt magokat felmenteni kéri, 's helyökbe a következőket nevezem ki: a napló bíráló választmányhoz: Fogarassy Mihály szkodári és Bezeredy Miklós makári püspököket; az élelmezési választmányhoz: gr. Zichy Domokos veszprémi püspököt; 's a serelemi v. hoz: id. gr. Eszterházy Mihályt.

Következvén a magyar honosítás és külföldiekről szóló t.javaslat II. fejezete: a honpolgárság elvesztéséről, 's III. fejez. a külföldiekről.

Báró Vay Miklós koronaőr: Azon esetre, ha a t. rr. hajlandók lennének elfogadni tegnapi napon történt megállapodás nyomán azokat, melyeket a tárgyalás alatt levő t.javaslat I. fejezetére nézve fogadtak a m. főrr. visszazenni, ugy természetesen a Hük — addig itt hiába tárgyalandó fejezetnek is a szerint kellene módosíttatnia, 's addig részéről szóló ő exija ahoz szólani feleslegesnek tartja. (Közhelyeslés.) A mi pedig a III. fejezetet illeti, erre nézve röviden meggyőződése az, miszerint itt e helyen, ez alkalommal, a szó egész kiterjedésében vett külföldiekről rendelkezni szükségtelen, sőt lehetetlen, egyedül a nemesi földbirtok nem szerzetése tekintetéből; mert ha péld. csak a 33. §-ban foglalt kérdés veszi is, milly sok kombinációba kerülne ennek tökéletes, ezelszerű, méltányos eldöntése! Ugyanis hasonló kérdések eldöntésénél mindig az egyes nemzetek közötti szerződéseken alapuló viszonyosság elvének kell sinórmértékül szolgálni, 's ezen egy szabály, mint itt a szótól tíz leluzás, semmi esetre sem szolgálhatna minden külhatalom, hanem csak ennek jobbagya irányában bánásmódot, mellyel hasonló tractamentum divatozik a kebelében örökösödő magyar alattvalóra. Szóló tehát a fejezetre is azt bátorodik javasolni, hogy mielőtt ennek részleteibe a m. főrr. bocsátkoznának, szólítatnának fel a t. rr., hogy — gondjokat egyébiránt a büntető 's rendőri tekintetekre is kiterjesztvén, szoritánák e fejezet tartalmát egyebekben kirekesztőleg a megtelpe dett külföldieknek jogkörére, 's csak a birtokképeségnek irányában czélba vett, visszahatólag azonban bár ki sem sűjthető intézkedéseket — terjesztssék ki minden külföldiekre. A gyarmatosítást illetőleg pedig azok nyomán, melyeket a tárgyban gr. Teleki Domokos és gr. Széchenyi Antal előadának, véleménye az, hogy e tárgyban is szólítassanak fel a t. rr. egy oly javaslat tételére, mely a gyarmatosítást egészen ne lehetlenítse és kelleltnél jobban meg ne szorítsa az egyes földbirtokosok azon jogát, hogy ezek belátásuk 's önhasznuk érdekében szorgalmatosok által is a különben talán parlagon maradó földeket. Mert az ugyanis tagadhatlan, hogy ha csangó magyarokon, felföldi tótokon 's marmarosi oláhokon kívül, — kiknek java a tapasztalás szerint biz el nem hagyja hazáját, — másokkal nem lehetend gyarmatosítani, ugy gyakorlatilag maga a gyarmatosítás lesz eltítva a jelen t.javaslat 24. §-a által. (Közteszés.)

B. Vécsey Miklós szatmári főispán: Röviden az előtte szóló koronaőr indítványára szavaz. (Felkiáltások: elfogadjuk!)

Az ülés végét csakjövő számunkban közölhetvén, előlegesen megemlítjük, hogy koronaőr ő exija indítványát elfogadtattott.

A febr. 18ai LVII. kerületi ülés (folyt. és vége.)

Somsich P. Baranya köv.: A censura nézve mult országgyűlésen is elmondott, hogy minden ember egyforma, 's végtére abban állapodtak meg, hogy az ész, vagyon összevéve alkotják azon tényezőket, mikhez a politikai jogokat kötni szükség. A borsodi indítványon nagy fontosságú tulajdonit, és ha ezen eszme akkor fejtetett volna ki, mikor ezen ügy először pendített meg, nagyobb hatást gyakorol vala; a dolog jelen stadiumában is lesz haszna, mert lizs e kérdést nem a mai nap dönti el végké. A borsodi indítvány mellett szól a józan ész, logica 's más statusoknak gyakorlati élete. Hogy az országos választás egyforma qualificatiohoz legyen kötve, e mellett szól az ész, logica 's más alkotmányos nemzeteknek gyakorlata. A községi választás qualificatiojának egyformaságát nem látja ezelszerűnek, mert ezt minden község saját körülményeihez szükség alkalmazni. Jelenleg azonban utasítással lévén kötve, a borsodi indítványt nem pártolja, közölni fogja azonban küldővel, hogy azt kellő figyelembe vegyék. A sorra nézve, Pest m. követőtől eltér, mert szükséges tartja, hogy előbb eldöntessék, egyenes lesz-e a választás vagy nem?

Lónyay G. Zemplén köv.: A borsodi módosítást méltányolja, alaposágát elismeri, hogy az embernek érdekesebb saját tüzehelye, mint a távolfekvő országos érdekek, 's ez alából szükségesnek tartja, hogy mindenekelőtt a község rendeztessék, miben Pest követével egyetért és figyelmezteti Borsod követét, ki tudja, hogy a jelen ügynek népszerűsége nagyon esőkent, mi fog történni, ha oly ut választatik, mellyen elérhető az, hogy a városok országgyűlési állása előbb hozatik tisztába, mint a községi bel-elrendezés. E perspektívát nem kívánna az országunk mutatni, nehogy ezen ügy iránt a még létező rokonszeny is elenyésszék. És most az eszterg. kápt. követéhez fordulna, ha jelen volna, 's hogy jelen nincs sajnálja, azonban nem látja rendén kívüli, hogy miket közhelyen elmondott, azokat észrevételeivel kísérhesse, noha azokat már ma módosította. Tegnapielőtti beszéde felizgatá, de most már higgadtan fog rá szólani. Nem látta okát a kápt. köv. ur, hogy a politicus befolyás számokra alapitassék. Ennek egyik oka a szavazatok kérdésében, másik a képviselők meghatározásában fekszik. Hogy e munkálatban a philosophiai és logici alapot fel nem találja, ebben egyetért, mert e javaslat nem radica-

lismussá, de conservatív modorban elintézésre kell ügynek, mely alkudozás tárgya. Azt is mondá a kápt. követ, hogy a politikai befolyás kötelességen alapul. Kötelesség jog nélkül szolgálás, jog kötelesség nélkül anarchia. Mai beszédekben azt mondá, hogy e munkát demokratian nem alapul, holott tegnapelőtt Norvégiára hivatkozva arra kért, ne legyünk Norvégiánál demokratikusabbak. A tárgyra nézve azon kérdések vitatását, hogy a választás milyen legyen, nem látja szükségesnek, mert az egyenes választás már el van fogadva, 's át lehet menni a qualificatiókra, a mi alkudozás tárgya, hol már a két tábla közt van némi egység. Borsod követét kéri, hogy különben alapos indítványát boldogabb időkre tartsa fen.

Sebestyén Gábor Veszprém köv.: Nem akarom azon okokat hosszasan fejtegetni, melyek nézetem szerint tanúsítanak, mikép a nagy néptömeg, kivált ha a politikai jogokra képtelen proletariussok serege is hozzájárul, valamint tanácskozássra, úgy tisztviselő- 's követválasztásra sem használhatók czélszerűen. Mégis azonban megemlítem, hogy kivált nagyobb városokban, az egyszerre összegyűlt és sok ezerből álló nagy sokaság közt, már csak a jó rendet is nehéz 's szinte lehetetlen fenntartani; mert az ily alkalom tágas térül szolgál az izgatásoknak 's vesztegetéseknek, melyek a sokaságnak ingatag hajlamát egyik szélsőségből másikba ragadják. Az ilyen politika folytonos lázas ingerültség, a szegényebbeket pedig a munkák 's mesterségek folytatásától elvonván, midőnök eszközei alacsonyítják le magokat, otthon, a háznép marad kenyér nélkül. Azonban ily nagy tömegnél, kivált proletariussok irányában, a titkos szavazás még a tetemes idővesztés tekintetéből is alig kivihető. Legnagyobb figyelmet érdemel pedig azon körülmény, hogy miután országgyűlési követeknek utasítást is csak a testület adhat, mely őket választá: erre azon proletariussok, kik ily dolgokhoz nem értenek, képesek sem volnának. Az egész város összes lakossága általi közvetlen választás tehát alkalmas mód nem lévén, ezt csak bizonyos qualificatióval bíró választók tehetik legszükszerűben. A qualificatió alapja vagy kelléke többféle lehet. Vannak kik qualificatióval az értéket veszik, mint p. o. a rómaiaknál Servius Tullius százkilencvenhárom századokra osztá a polgárokat értékük szerint; a gazdagokat t. i. az első — a kevesebb birtoknak pedig a következő századokba helyezték, és ezen századokat hat osztályokba foglalván. Így a szönyegen levő választmányi szerkezetben, 's a k. k. előadások mellett levő törvényjavaslatban is, az érték vétetik tekintetbe. — A qualificatió más néma a jövedelem. Már a görögökönél Sólón négy szakaszra osztá a népet, a mint t. i. kinek kinek jövedelme volt; de így van ez Angolhonban ma is, hol jövedelem szolgál qualificatióul. — Más néma ismét a qualificatió az adófizetés, hogy ki mennyi adót fizet, mint ez Franciaországban történik. Küldöm — kik kettős választást ohajtanak — kívánják, hogy az első fokú választási képeség esekély, p. o. hat forint adótól legyen feltételezve; és hogy a képviselők száma is még egyszer annyira emeltesse, mint a törvényjavaslatban foglaltatik: 's ily választási mód mellett látni való, hogy a polgárságnak legnagyobb része, ha bár csak közvetve is, részt venne a választásokban. De a választásnak 's képviseletnek ily typusát látom én honunkban 's jelen országgyűlésünkben is. Nemde már régenten az országgyűléseni megjelenésre az a qualificatió kívántatik, hogy valaki neves legyen, és eldődeink így gyűlének össze a Rákoson. Idővel azonban czélszerűbbnek találtatik, hogy ne oly nagy tömeg — hanem minden megyéből egy-egy képviselő jelenjék meg az országgyűlésen: és a mi itt-létünk, honunk lakosai irányában, jelenleg is ily választásnak eredménye. Most azonban, küldöm nézeteinek ajánlása mellett, a választásra nézve, legelsőben is azon kérdést gondolnám eldöntendőnek: közvetlen legyen-e az, vagy közvetett?

Pázmány D. Komárom köv.: Hogy a választás semmi qualificatióhoz ne legyen kötve, reménye nincs, történhetik szavazás arra is, hogy a választás direct, vagy indirect legyen, nem hiszi azonban, hogy a magyar alkotmány átalakítása az indirect választás eddig ismeretlen elvére basirozathassék. A qualificatiókról lenne idő szólni máskor is, de miután Baranya követe mondá, hogy a borsodi módosítványt küldőinek utasításadás végett haza küldi, szükség e tárgyról szólni, mert a közönség a mult országgyűlési vitákat már elfeledé. Sajnálja, hogy az esztergomi kápt. köv. már nincs jelen, mert tegnapelőtti elveire kívánna szólni, mennyiben a qualificatiókra vonatkoztak. Nem bírta felfogni a követ ur, mikint lehet politikai jogot népszámnak adni. A statusnak legerősebb alapja a népszámban fekszik, ebből méri az ország erejét, a többi csak alárendelt tényező. Ha ez áll az egész statusra nézve, állania kell a kir. városokra is. A status ezéja a lehető legtöbb polgárok boldogsága, mi csak úgy érthető el, ha a polgároknak lehető legnagyobb része kérdeztetik meg, mely szabadsajtó hiányában, csak választásokban nyilatkozhatik. Hol nincs alkotmány, ott az absolutismus és alkotmányos szabadság elve küzd egymással; a hol alkotmány van, ott a sokak és kevesek osztályai vinak egymással. Miután nálunk az absolutismus nem győzhet, minden hatalmát oda fordítja, hogy a sokak érdekét a kevesek ellenébe állítsa. Nekünk azon kell lennünk, hogy a sokak érdeke a kevesekével ne jöjjen ellentétbe. Ezeknél fogva az esztergomi kápt. köv. előadására nézve azt hozza ki, miszerint mondani nem lehet, hogy a képeséget csak a bírtok adja meg. Radicalismustól fél a kápt. követ ur és Montalambert szavait idézi, miszerint a radicalismus borzasztóbb az anarchianál. Ezen mondást szóló azok közé sorolja, melyeknek hangja nagy, de értelme semmi. Arra intett a kápt. köv. ur, hogy a reformot a radicalismustól meg kell menteni. De hát ez miből áll? Nem socialismus, bírtok-egyenlőség, hanem jogegyenlőség elvén alapul ez, és hogy ezt a követ ur képzelné sem tudja, szóló fel nem fog-

hatja. Ezen reformot is a radicalismus idézte elő, annak tehát, hogy az ettől megmentessék, értelme nincs. Hogy a radicalismus rosszabb az anarchianál, ez hibás állítás, mert midőn az a jogegyenlőség elvét hirdeti, ez a fenálló érdekeket tapodja le. Norvégiára hivatkozott az esztergomi kápt. követ, nem jó pedig erre főképp a clerusnak, mely az absolutistius elveket pártolja, hivatkozni; mert ott ily alapjai vannak a constitutióknak, mik a kir. vétot kizárják, a mennyiben ez a harmadszor felterjesztett t. javaslat életbeléptetését tovább nem skadályoztathatja, 's hol a kir. jogok még erősebben vannak körül írva, mint a szabadság hazájában, Angliában. A Norvégiára hivatkozás részünkről történhetik, de nem a clerus részéről, főképp akkor nem, midőn az alkotmányos jogok szűk körre szorítását kívánja; a többi mit még mondani akart elhallgatja, a kápt. köv. ur jelen nem lévén. Mi a borsodi indítványt illeti, annak alapelve ily tiszta, hogy azt semmi oldalról megtámadni nem lehet. Ki a községnak tagja, azt a községi dolgok leginkább érdeklik. De ily elméleti elvek alkalmazását a gyakorlati élethez kell mérni. Magyarhonban a municipiumok meglehetősen kifutvák, de főképp az alsó tábla gyenge, 's hogy itt a nép befolyása minél nagyobb legyen, mindent el kell követni. Midőn a tábla az alkotmányos szabadság kifejlődésén dolgozik, első tekintet érdemel a törvényhozás erősítése, a municipiumok erősítése második tekintet. Ez így állván, ha az indítvány az országos választásra nagyobb qualificatiókat nem szabna, mint a községre, úgy elfogadná, de különben nem, mert a figyelmet oda kell fordítani, hogy a városoknak adandó 16 voksot alkotmányos érdek lengje át, miből az országnak nagyobb haszna van, mint hogy p. Szabadkán Péter vagy Pál legyen a bíró. Ezért a borsodi indítvány elvét elfogadva, ahoz semmi esetre nem járul, ha a községi választás qualificatióinak lejobb szállítása az országos választás qualificatióinak feljebb rugtatására vezérelne. Még a veszprémi követ előadását kíséri néhány észrevétellel; azt tartja szóló, hogy az utasításoknál ideje a reform terén lejár, jó széles qualificatiók mellett nem egészen proletariussok által választandó egyenlőség legelőbb garantíát nyújtanak, mi a reformot ezéla vezeti. Más észrevétele van az indirect választásra, és noha Roma históriáját forgatta, 's tudja hogy a senatus nagy jogokat gyakorolt, de hogy ott nagy szerepet játszott volna az indirect választás, erről nem emlékezik. A Magyarország történetéből felhozott példa sokat és így semmit sem bizonyít, mert hogy Magyarország minden népei egy terembe gyűljenek, 's itt minden nyelven tanácskozzanak, ez lehetetlen. A direct választás elve alkotmányunk kifejlődésének elterjedése, mit ez országgyűlésen megdönteni senkinek nem áll hatalmában. — Pártolja a szerkezetet.

Kubicez P. Trencsén köv.: Teljes mértékben tudom méltányolni azon nézeteket, melyeket Borsodmegyének érdemes követe, az általa előterjesztett módosítás indoklásánál, — különösen a törvény előtti egyenlőség szempontjából — fejtegetett, mert ennek magam is barátja vagyok, és épen azért nagyon sajnálom, hogy az érdemes követ ural nem lehetek magára a tárgyra nézve egy értelemben. — Az érdemes követ ur előadása közben azt jegyezte meg, hogy a censusnak philosophiai alapja atalján fogva nincs, és ebben tökéletesen igaza van, — ugyanazért részéről legalább, valahányszor politikai jogok kiterjesztéséről, vagy megadásáról van szó, azon elvből szeretnék kiindulni, hogy a mikint közelebbeségeken egyenlőségnek lennünk kell, szintugy jogokra nézve se tétecsék közöttünk különbség, pusztán azért, mivel egyikünk vagyonban a másiktól különbözik. — Nem is abban találok én a vesélyt a közálladalomra, hogy benne vagyontalan 's proletariussok osztály van, melyet Szabadka érdemes követe vagyonbeli qualificatió utján vél elhárítani, hanem épen azon intézkedésekben keresem azt, melyek a szegényebb osztályokat leszorították a politikai élet mezejéről, és nem engedik, hogy ama természetes harez, mely a szegény és hatalmas között mindenkor vivotat, törvényes téren vivassék meg, a közállomány factorainak ellensúlyozására; hol egyéni meggyőződésémnél fogva, a közvélemény bíráló hatalma alatt, sokkal kevesebb kárt okozhat, mint ha e térről leszorítva sötét árnyányú fajúlni kénytelen. — Azonban t. rendek, ezek egyedül egyéni nézeteim: — az europai világ, talán szerencsétlenségére, ellenkező nézeteket szentesített gyakorlatilag, városainkban is kifejlődött a pauperismus, és küldöm a mult hongyűlés példájának nyomán szinte bizonyos képeségtől kívánják feltételelni a polgári jogok gyakorlatát; nekem tehát ezt ellenezni részint a körülmények kényszerítő hatalmánál, részint küldöm parancsanál fogva nem szabad. — Az érdemes követeleltyűző, a borsodi módosítás taglalásába bocsátkozván ritka elmellet bizonyítatta, hogy a községi és országos választók képeségére külön qualificatiót felállítani alkotmányunk sajtóságos institutióinál fogva nem lehet, reám meggyőzőleg hatott okait ismételné tehát nem fogom, de azon meggyőződésemet kijelenteni kötelességem, hogy a szönyegen forgó módosítást a városi rendezés munkálatával ellenkezésben lenni látom. — Hazánkban az országgyűléseni képviselet törvényhatóságok attributuma, a város csak mint helyhatóság gyakorolhat szavazati jogot, mint municipiumot kívánták azt a t. rendek is organisálni, és azért nézetem szerint azok képviseletéről igen is lehet itt szó, kik egyuttal a várost mint hatalóságot alkotják, de akármily esekély részöknek kizárásával, tehát más a várossal nem ugyanazonos új testületnek adni képviseletet, annyi lenne, mint a magyar közjoggal ellentétbe hozni a városi rendezést; mit én legalább, ki az általános képviselet behozatalát csak municipálitásaink utján ohajtom, se hogy sem akarhatok. — Továbbá t. rendek, nézetem szerint Borsodmegye érdemes követének módosítása, a szavazati és rendezési kérdések különválasztására is vezetne, mire nézve már ellenkező e házban a megállapodás; — történhetnék, hogy szavazati tekintetben megadtnék a két külön részre osztott munkálatra a sanctio, de a rendezés elmaradna e mel-

lett, — és akkor kérdem? mit fogunk ez annyira megérett kérdésre vonatkozólag, a küldők és hon előtt eredményben felmutatni? És ha t. rendek tapasztaltuk azt, hogy a választókra vesztegetéssel most is hatni lehet, tökéletesen igaza van Szabolcsmege érdemes követének, hogy könnyebb lesz kevesebb embert megvesztegetni, mint többeket, — és könnyebb annál inkább ily választót, kinek több joga lévén polgártársainál, több vágya is fog lenni kitüntetésre, mint azt, kinek igénytelen polgárszerepe, közséje jölétével tökéletesen egybeolvadt. — Én tehát t. rendek a választmányi munkálatban követett modort pártolom, és pártolom annál inkább, mert azt hiszem, hogy erre nézve meg lévén a mult országgyűlésről a két táblai megállapodás, sikert sokkal előbb remélhetek, mint ha az egészet a borsodi módosítás alapján új tractatus terére visszavezetni segíteném. — De küldöm utasításánál fogva, a választmányi munkálatra nézve, qualificatiók tekintetében magamnak is módosítást indítványoznom kötelesség. Küldöm, figyelemmel lévén az alsó városokra, hol sok szív magyar kebelben, hanem szegény viskóban dobog, melynek ára 1000 forintra fel nem rug, a ház értékének meghatározását nem ohajják, és azért az a) pont alatt azt kívánják kimondani, hogy választók mind azok, kik, — a) a város határában telekkönyvileg beirt házat bírnak, — a) b) pontból pedig, az egy segéddei dolgozást kihagyatni szeretnék. — Küldöm azt hiszik a mult hongyűléssel, hogy azon városi lakos, ki házat szerzett, többet keresett napi szükségéinél, és minél szegényebb volt, annál nagyobb kitérést tanusított, sőt leggyőzni tudván az életnek minden sorsuakra nézve egyenlőre hatalmas esábjait, ily jellemet fejtett ki, melynek tulajdonosától a polgári jog gyakorlatát megtagadni csak a közállomány kárával lehet, 's meg vannak győződve, hogy a ház értékének meghatározása kivált az alföldön a polgárok osztályai között a szükséges súlygyent sok helyt felforgatná, mert vagy fel kellene emelni hozzá képest az iparosok qualificatióját, és akkor a város minden inkább lenne, mint ipar és szorgalom képviselője, minek tulajdonképp lennie kell, vagy pedig meghagyva azt, a ház bírtokos más érdekek képviselői által nullificáltatnék, mit a rend érdekében kívánni nem igen lehet; — ezen módosítást annál inkább ajánlom a t. rendek figyelmébe, mert akép győződom meg, hogy épen azért, mivel a kir. városok lakosai többnyire a magyar nemzetiséghez nem tartoznak, azokat minél több jogokkal felruházni kell, hogy önjogaikban a hazát szeretni, és annak nemzetiségéhez simulni tanuljanak. — Egyébiránt a választást illetőleg kijelentem, hogy én akár községi, akár országos választást tekintve, az egyenest kívánom alkalmazni, mert ez politikai nagykorúságot ad, — míg amaz a képviselők haszaltalan gyámkodását idézi elő. —

Lónyay M. Bereg köv.: Borsod követét üdvözlö a téren, a hol ily elveket pendített meg, miknek jövedője van, 's miket az idő megérlel, a mi vigasztalására szolgálhat, ha indítványa a jelen körülmények közt többséget nem nyer, melylyeknél fogva az előmunkálatokat mellőzni nem lehet és szóló is az eddigi törvényen kíván megmaradni.

Tormássy J. Békés m. köv.: Szóló is egyike volt azoknak, kik a városok rendezési ügyénel külön választást kívánták a politikai részt a közigazgatási résztől. Bőven és okokkal támogatva előadta ezt annak idejében. Okai azon nézetén épültek, hogy egészen más alapon áll a politikai jogok gyakorlata, és ismét más a községi élet; és hogy ha e két kérdés együtt fog tárgyalatni, vagy a politikai jogok tekintete miatt szenvedni fog a közigazgatás érdeke, vagy pedig a közigazgatási érdek absorbeálni fogja némileg a politikai élet elemeit. A többség mást határozott, és ime beleereszkedtünk már a rendezési munkába, kezdve azt az 1. szon, és a kitézött számok szerint folytatva tovább; beleereszkedtünk a nélkül, hogy csak a főbb elvekre nézve is tisztában lettünk volna — azóta hallunk hosszadalmas vitákat, 's a mint a közelebbi napok mutatják, ha bele nem untunk is, úgy látszik, némileg bele fáradtunk már ez ügybe, noha még csak kezdetén vagyunk. Szóló mind a következetességre, mind egyébkint is meggyőződése oda vezeti, hogy a borsodmegyei figyelemzetést és illetőleg javaslatot a fölve nézve elfogadja, és hogy ha már el nem érheté a két kérdés különválasztását egészen, igyekezzék azt a tanácskozás fonálnál legalább részletesen elérni. A miket Borsod követe javaslatának támogatására felhozott, azok mind a jogok gyakorlatának philosophiájából, és több statusoknak jól alkalmazott példáiból vannak merítve. Nem kívánja szóló azon okokat ismételni, csak azt jegyzi meg röviden, hogy azokat figyelem nélkül hagyni nem lehet, ha az országgyűlés a történeteknek és köztapasztalásnak hűdgetező maradni nem kíván, hanem belőlök tanulságot akar meríteni, mint ezt tennie is kell. Azonban szóló szerint is azon fordul meg a kérdés, hogy direct vagy indirect választást akarunk e? mert ez fogja elhatározni nemcsak a képeségi feltételek quantumát, hanem azt is, hogy általában elkülönöztesse-e a képeségi feltételek az országgyűlési és községi életre nézve. Szóló előre kijelenti, hogy direct választást akar, mert ezt a kir. városok sőt a nemzeti kifejlődés jövedőjére nézve is életkérdésnek tekinti — és ha ezt elérheti, nem fog irtózni magasabb qualificatióktól sem. 'S úgy tartja, hogy mindazoknak, kik a direct választás mellett vannak, tisztába kell először jönnök arra nézve, hogy ezen czélt elérhetik-e, a minek a képeségi feltételek csak eszközei gyanánt tekintendők. Ugy hiszi, hogy a kik elérni akarják e czélt, mint felette nevezetes factort a kir. városok állására nézve, azok akarni fogják használni, sőt használniuk is kell azon eszközöket, a mik nélkül ezen czélhoz el nem juthatnak. És ettől nagyon sok függ; mert ha a direct választás barátai hajlandóknak mutatkoznak azon feltételekre, a mik a czél elérhetésével szoros kapcsolatban vannak, vagy más szóval, ha ők azon képeségi feltételeket, és épen csak azokat fogják kívánni, a mik nélkül direct választási rendszer nem létesülhet: akkor

valóban mind a mellett, hogy a borsodmegyei javaslat új, nem fog rosszabb terümenon állani a kérdés, mint ezelőtt, és nem lesz ok félteni a sikert, a mit ha valaki, szóló kétségen kívül ohajt. A képességi egyes feltételeknek quantumára nézve fen tartja észrevételeit akkorra, midőn a tanácskozás utóbb különösen ezekre kerülend — most csupán azon két elvre nézve akar először is tisztába jönni, hogy t. i. direct választást akarunk-e vagy sem? és hogy el fognak e különböztetni a képes ségi feltételek mind az országgyűlési mind pedig csupán a községi jorok gyakorlatára nézve? mert míg ezek iránt nem határozunk, a kérdéses javaslat körüli tanácskozásban biz tosan tovább haladunk nem lehet.

Kossuth L. Pest köv.: A tárgyra nézve megyéje részé ről követársá nézeteit előadván csak az előadottakra szorít kozik. Az esztorgomi kápt. követe nem lévén jelen, beszédére csak annyit jegyez meg, mennyi megkívántatik, hogy az ál tala felállított elv alkalmazásra ne találjon. Szerinte a quali ficational személyt alapul venni nem lehet, mire példát nem talál. Szóló tegnapielőtti beszédében többek közt Manchesterre hivatkozott, hol a számnak adattak politikai jogok. Erre a kápt. köv. ur azt hozza elő, hogy ott a független érdekek tö mege van képviselve. Amde ezeknek alapja a szám, s ha azon tömeg nem mondja egy, de 200 gyárnok kezében volna, Ang líának nem jut vala észébe Manchester vagy Liverpoolnak poli tikai befolyást adni, a mit mindig a népszám tekintete hatá roz meg. Így van ez Éjszakamerikában, Franciaországban is a népszám összege van képviselve az arrondissementek s An gliában grófságok által. Szabadka követe ovakodik a demo craticus irány vándjától; szóló nyíltan megvallja, hogy e kérdés nél democraticus alapon indul, noha sajnálja, hogy ezt már a kir. városok nevezete kizárja, és ha aristocraticus alapra kell épí teni, legalább itt democraticus körben kíván működni, a minek kimondásától nem fél. Sokak által úgy állítatik e kérdés, hogy azt be kell fejezni, mert népszerűségéből mindinkább veszt. Szóló ezt nem így veszi, mert noha látja, hogy ez ügy iránt a népszerűség csökken, de ennek oka, mert a kérdés az agi tationalis térről, hol nagyobb érdeket lehetett iránta gerjesz teni, a részletes tárgyalás és eszelekvés mezejére vitett át. De bár mint legyen, e kérdést tökéletesen feloldani a honnak érdekében áll. De hogy ennek szükségét a nemzet érzi, ne gondolja a kormány, hogy ezt a nemzet minden áron kívánja, és ha a városi ügy kifejlődése érdekében áll a nemzetnek, nem különben érdekében áll a kormánynak is. Szóló mindent el

fog követni, hogy e kérdés dugába ne düljön. Csak hogy ezt nem minden áron fogja tenni. Vannak elvek, miknek elfo gadása nélkül semmit sem akar. Egyesenes választás, nyilvá nosság a tanácsban, időszerinti tisztaválasztás, ezek azon elvek, a mik iránt tisztába szeretne jöni a törvény alkotó hatalmak kal, mert e sarkalatos elvek elfogadása után, egyebekben örömet engedne, holott míg azoknak elfogadása iránt nincs tisztában, magát körüljárólólatni köteles s itt érzi a par lamentaris kormány szükségét, mert, ha az itt ülő minster az egyesenes választásról biztosítana, nem kellene sokáig vi tatni a censust, mert ha direct választás iránt biztosítva van, a qualificatiokra nézve alkuszik azon határig, meddig a sza badság és függetlenség nem veszélyeztetnek. A kik semmi cen sust nem kívánnak, figyelmezteti őket, hogy itt királyi váro sokról van szó. Ha absolutistius hatalom járma alatt nyögő nép volnánk, mely erejének érzetében szabadságát kivihajja, egye tértene azoknak küldőivel, a kik semmi censust nem kívánnak, mert figyelmezne azon veszélyes állapotra, mely szerint az al kotmányok alkotásánál a népről rendszeren megfélekedtek. Európának része rejlik abban, ha a proletáriusokról nem gondoskodik, mert az ezekről ezredéves megfélekedés oly háborut idézhet elő, mi a világot meg fogja rázni. És ha új alkotmányt készítenék, a tapasztalásokat felhasználva, mint az óriás vállára álló törpe annál tovább lát, nekünk is más nemzeteket tul kellene szármalyunk. Dekirályi városokkal s a főirdekkel van dolgunk, s ez országgyűlésnek nem lehet feladata a proletarismusban rejő vészt elhárítani s szóló a census elvetéséhez nem járulhat. A borsodi indítványra vonatkozólag megvallja, hogy nem érzi magát oly észnek, hogy új statutheoriákat állítson fel, de sok gondolkozása feljogosítja arra, hogy pusztá ideákat el ne fogadjon. Magyarországon a centralisatio eszméje képezi az új fordulóponot, mely a municipiumokkal ellentétbe hozatik. Hajdan a status ideája minden individualitást absorbeált; most az individuumok képezik a status ideáját. A francia képviselői rendszernek gyengéjét emlitve, ohajtja, hogy legyen tér, hol a szabadsá got mindenki érezze s ezért öleli a községi ideát, mely a par lamentaris kifejlődéssel nem ellenkezik, sőt e két eszmét össze kell egyeztetni, s a parlamentaris rendszer kedveért a muni cipiumokat feloldozni nem kell. A választóknak elkülönözése azon aggodalmat költi némelyekben, hogy ez által az orszá g választás qualificatiói szük körre fognának szoritatni, mely aggodalomnak eloszlatása kedveért szeretné, ha e kérdés el

döntése későbbre halasztatnék, a mi kár nélkül megtörténhetik, s jelaleg maradjanak a t. rrek az elfoglalt téren s hogy e nap határozat nélkül el ne muljék, legalább a direct választás elve iránt szeretne tisztába jöni, miért felhija az ellenpár tot is, hogy nyújtson e tekintetben tanaszt, miből át láthassa a kormány, hogy itt alkudozni nem lehet. (Éljenzés).
Hunkár A. elnök: A direct választást határozatul mondja ki, miben a t. rr. mindnyájan meg nem nyugodván, a tanácskozás más napra halasztatott.

Előleges közlés. A febr. 19-kei ker. ülés tanácskozá sainak közlését jövő számar lévén kénytelenek fentartani, az eredményt röviden ezekben pontosítjuk. — Az egyesenes választás elve nem ugyan közmegegyezéssel, de mégis szavazás nélkül fogadtatott el. Borsod követe módosítványát azon két elvre nézve, hogy a községi és országos census elválasztassék, s országszerte egyenlősítessék, az uttal visszaveve, azokat az ügy kifejlődésének későbbi stádiumaira tartván fen. Így a választmányi munkálat tovább tárgyalatván, a választókról szóló 39. §. azon rendelkezésre nézve, hogy kik földesuri hatalom alatt vannak, a városi község tagjai nem lehetnek, Piu k o v i c s A. Bács követének azon indítványa, miszerint a t. rr. telintettel legyenek oly városokra, mint p. Szabadka, Zombor, melyeknek határában tömérdek földbirtok van oly egyének kezében, kik uri-hatalom alatt létező kereskedési helységeken laknak, s jelenleg már polgári jogokat élveznek, kik polgári jogok gyakorolhatóságért kereskedési li va tásukról lemondani kénytelenítettnek, — közhelyesséssel fogadtatott. A borsodi módosítvány azon részei, hogy oly telek vagy ház is, melyek egyszersmind a polgárok hitveseire a telek-könyvben beiratvák, — továbbá, hogy ki örökség utján ingatlanok vagy iparúgnak birtokába jut, attól azon kellék, miszerint választó az, a ki telket vagy házat egy év óta bir, meg ne kívántassék, — elfogadtatván szinte Sz e m e r e indítványára szavazás utján elhatározatott, hogy a választmányi munkálatban javasolt census helyett, a mult országgyűlési utolsó javaslat tétessék, miszerint háromféle census állitatván: kis városokra 300, közép v. 700, nagy városokra 1000. — Pestre 2000 ft. tétessék a képesítő telek vagy ház értékeül.

Szerkeszti Szenvey József.

Hivatalos tudósítások.

124. A Pestmegye partfogása alatt álló hazai első takarékpénztár részvényeseinek folyó hó 6-án tartott közgyűlése által a közlekedők javára tett s folyó évi martius 1-ső napján már életbe léptetendő szabálymódosítások: 1) Nyitva áll az intézet mind betételre mind kivételre vásár- és ünnepnapokat kivéve mindennap reggeli 9 óratól délutáni 6 óráig. 2) Száztöltőt kamat fizettetik a betétel után a legkisebb össze gen kezdve egész 2000 pttig. 3) Kamatoztatása a betételnek vagy föllizetésnek kez dődik a hó 15-ik a második feleiben betett vagy föllizetettre nézve pedig az utána következő hónap 1-ső napján s a kivételkor is ezen időszaki arány tartatik. 4) Az ausztriai (1834- és 1839-ki) statuspapirosi kölcsönöktől — folyami értékek 1/3 része erejéig számítva mint eddig — kamat nem 6, hanem 5 1/2 vétetik s az e végre beadandó folyamodások az intézetben a pénztárbiztos és pénztárnok által elfogadtatnak, s az általuk kiszámítandó kölcsön — utólagos bejelentés mellett — tustént kiiltetend. — Kelt Pesten 1848-ik évi februar 13-án a közgyűlés meghagyásából (106) (1) Szalay Jozsef s. k. jegyző.

H i r d e t é s. (1, 3)
125. Ezennel közhirrét tétetik: hogy a magyar királyi tudomány egyetem három épületi te teinek cserepezeése, folyó évi martius hó 1-ső napján reggeli 9 órakor, az egyetemi iróhivatal ter e mében tartandó árlejtés alkalmával, 6 évre arra fog bizatni, ki azt legolcsóbban magára vállalandja. Kelt Pesten februar hó 15-kén 1848.

H i r d e t é s.
A magyar királyi tudomány egyetemi orvoskar épületében lévő óeska vizipuska, ahoz tartozó szerekkel együtt — úgy szinte az egyetemi nagyobb épület udvarán szét szórva fekvő faragott köv e k, folyó évi martius hó 1-ső napján, reggeli 10 órakor, az egyetem iróhivatala teremében tartandó nyilvános árverés által el fognak adatni. Melyre mindenki ezennel meghivatik. — Kelt Pesten februar 15-kén 1848.

F e l s z ó l i t á s
a magyar középponti vasút részvényeseihez.

123. Azon részvényes urak, kik a f. é. januar 2-kán lejárt 8-ik 10%es rátának befizetését f. é. febr. 13-ig teljesíteni elmulasztották, a társaság szabályai 4-ik §-ának értelmében ismételve felszólítanak: miszerint fizetési kötelezettségeiknek a mai naptól számítandó hat hét, mint végső határidő alatt, azaz legfeljebb
1848-ki mart. 27-ig bezárólag
eleget tenni, s az illető részletet, kamatostól együtt (és pedig januar 2-től febr. 13-ig 4%, ez időtől fogva pedig 6%et számítva) a vállalat főpénztárába:
Bécsben: hohe Brücke 145-ik sz. a.
Pesten: a pesti magy. keresk. bankba,
Berlinben: Hirschfeld és Wolff uraknál,
vagy Lipcsében: Dufour testvérek és Társuknál
lefizetni méltóztassanak: mivel ellenkező esetre a szabályok 5-ik §-a értelmében társasági jogaikat veszítettéknek fognak kijelentetni, s az általuk eddig tett 70% fizetés a társaság tulajdonának — az öt illető igényeinek fentartása mellett — fog tekintetni és elfoglatatni. Pozsony 1848-ki febr. 14-én. (110) (1, 3) Magyar középponti vasut.

Ház eladás. (1, 3)

126. A felduna-soron 289-ik sz. alatti egye meletu, tágas udvaru, s a készülőben lévő lánchíd közelében fekvő szegletház, az illető örökösök kívánatára f. évi martius 18-án a városi telek bi vatalban reggeli szokott órákban közárverési uton el adatni fog; ha pedig ezt addig is valaki kéz alatt akarná megvenni, értekezhetik ezirant süto utcában 657-ik sz. alatti ház első emeletében a lépcsőnek átellenében. — Kelt Pesten 1848-iki februar 17-én.

Napszamosok. (1, 3)

127. A gőzhajózás egész szakára, a gőz- és vontató hajókról ki- és berakodásra napszamosok fognak felvétetni, s ez iránt naponkint reggeli 8-9 óra közt jelenthetik magokat
a cs. k. szab. első gőzhajózási fő ügyviselősi irodában Pesten.

A gyors-irastan.

Mi a nyilvánosság egyik leggyorsabb föténye zője, alkotmányos hazánkban igen szükséges, a lehető legkönnyebb modorú eladással Taylor rendszere nyomán, mely Angol- és Franciaor szágon minden rendszerek felett kivivta magának az elsőseget, alulirt gyorsíró által tanítatik, s bárki ezuton három hét alatt e művészet betűit, végzetek és rövidítéseket minden szabályokkal együtt tökéletesen tulajdonává teheti. A tanulni szandékozók lakásonon apacza-utca 326. szám megjelenni sziveskedjenek. Jarolics Janos (97) (2, 3) köz s váltóügyi ügyvéd.

Edl Tivadar (2, 4)

vászon és divatru-kereskedésében a főpiazcon 5-ik sz. a. fehér galambnál létező bizomány rak tárban mindennemű templom-ékeségek, mint: misemondó ruhák, pluviálék stb. találatnak s a legillendőbb szabott áron kaphatók.

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Landerer és Heckenast.

(104) Wigand könyvárusnál Pozsonyban kaphatni:

Magyarország ekkorig ismeretes pénzei,

lerajzolva történeti, s pénzüdományi kütfők után megmagyarázva előterjeszti Rupp Jak. VI részben. — Arpádi korszak 1841-ben, és vegyes házak béli királyok korszaka 1846-ban, pénz-hasonmá sával. Ugyanez deák nyelven is. Ara egy füzetnek 2 ft 30 kr. e. p.

Melly legujabb és legtekélyesebb munka egy hiteles író tollából folyván, minden történet- és régiség buvárnak nem eléggé ajánlható.

Alolirottnak gazdasági ügy-hivatala,

melly minden a gazdaszalba vágó megbízásokat elvállal s végrehajt, — van a belvárosban (Jakober Gasse, 807-ik sz. a.) s azt a n. e. községnek kegyes figyelmébe ajánlja. — B é c s, Jägerzeil, 27-ik sz. Andre E. gazdasági tanácsnok.

Heckenast Gusztáv
Magyarország leirása.

Irtta Fényes Elek. Nagy 8-rét. Pesten 1847. Két rész egy kötetben. Füzve 4 ft pp.

Heckenast Gusztáv pesti kiadó könyv-árusnál és Wigand Károlynál Pozsonyban kapható:

Alföldi levelek.

Irtta gróf Dessewffy Emil. Nagy 8-rét. 1842. füzve 1 forint pengőben.

Heckenast Gusztáv
BÜNTETŐ JOGTAN

a codificatio és tudomány legujabb elvei szerint, különösen bíránk s ügyvédek számára. Irtta Szokolay István. Nagy 8-rét. Pesten 1848. Teljes két részben füzve 3 forint pengőben.

(2, 2) Heckenast Gusztávnál megjelentek s Wigand K. pozsonyi könyvárusnál megszerezhetők

A KÖVETKEZŐ ARCZKÉPEK.

Eötös József arczképe. — Aczélmetzés nagy 4-rétben 40 kr. CM. Jósika Miklós arczképe. — Aczélmetzés nagy 4-rétben 40 kr. Kisfaludy Sándor arczképe. — Aczél metzés nagy 4-rétben 40 kr. Kölesey Ferenc arczképe. — Aczél metzés nagy 4-rétben 40 kr. Kossuth Lajos arczképe. — Aczélmetzés nagy 4-rétben 40 kr. Kuthy Lajos arczképe. — Aczélmetzés nagy 4-rétben 40 kr. Mednyánszky b. Alajos arczképe. — Aczélmetzés nagy 4-rétben 40 kr.

Heckenast Gusztáv
pesti kiadó könyvúrus által kapható:

Második kiadás!
Disz nyomatás.

AZ ÁRPÁDOK.

Történeti Balladák-, Legendák- s Mon dákban. Irtta Garay János. N. 8-rét. Pesten 1848. Disz kötetben 3 ft 20 kr. pengőben. Füzve . . . 2 ft pengőben.

Heckenast Gusztáv
pesti könyvúrus és kiadónál megjelent és minden hiteles könyvúrusnál kapható:

NŐK VILÁGA.

Irtta Szabó Richard. 8-rét Pesten 1847. füzve 1 frt 40 kr. Vászouba kötve 2 frt pp.

BESZÉLYEK.

Irtta Kelmény László. 8-rét. 2 köt. füzve 2 ft pp.

Ugyanezon szerzőtől korábban megjelent:

Meghasonlott kedény.

Irtta Kelmény László. 8-rét. 2 kötet. Füzve 2 ft pengő pénzben.